

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.

Előfizetési díj: Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:

CSOMOR KÁLMÁN.

Ellenmondások.

Lapunk ez évi 9-ik számában „Egy új betegség a szőlőben“ cím alatt egy cikk jelent meg, melyben elmondatik, hogy Franciaországban egy újabb betegség pusztit, melyet a szakférfiak szőlőmézgásodás, Comosse bacillariénak neveztek el.

Azt mondták ki, hogy ezen betegség a szőlő metszésétől le a gyökérfelé fekete pontosodással, sávosságal halad lefelé; s az ilyen barnásodásban feketesedésben a baktériumok jelentkeznek: — hogy ezen betegség a szőlőt elsenyveszti: míg végre kiöli. És hogy ezen baj azért is veszélyes, mivel felettebb ragályos s eddigelé ellenszerét nem ismerik.

Ezen szakközlemény a Franciaországban lakó szőlészek között rémületet idézett elő, és más államokat, közöttük a miénket is, óvintézkedések megtételére készítette.

Rendkívül leverőleg hatott ezen hír reánk szőlészekre, akik még meg takarított vagy kölcsönvett pénzünket az új szőlőkultúrába fektettük.

Aggodalmunk jogos, mert az új szőlőkultúra különösen az ojtvány telepítés felette költséges, s csakis egy újabb baj fölépte kell még, hogy azután a koldusbotra juttasson.

Lázás nyugtalansággal vártuk a nevezett betegségről az újabb hírt, mely csakugyan be is következett, mely az eddigekkel teljesen ellenmondással van és kijelenti, hogy a betegség nem új, s nincs ok miatta aggodalmaskodni!...

Viala, a párizsi gazdasági egyetem nagynevű tanára vállalkozott a kérdés tanulmányozására, s az elért eredményeket a következőkben lehet összegezni.

Viala egész homlokegyenest az eddigi állítással kijelenti, hogy a betegség éppen semmi jelentőséggel nem bír; hogy a vesszőn mutatkozó barna és fekete pontozatokba baktériumok nem léteznek, hogy a jelentkezett betegséget félreösmertették, mert azok különböző területen különböző okokból származtak.

Az egyik helyen a baj a filloxera, másik helyen a peronoszpora pusztításának tulajdonítható; míg másutt a mély vizenyős altalajok, vagy tulnedves agyag avagy túl mésztartalom s így ennek folyományaként az elsárgulás okozta a tökéek satnyulását.

Sőt Viala azt is konstataálta, hogy ahol vadvizes talajban a szőlőtők pusztultak, ugyanott a víz lecsapolása után a tökéek teljesen helyre jöttek. Valamint több helyen, ahol az időjárás rendkívülisége mellett a szőlőtők veszésnek indultak, a reá következő évben helyreálltak; s így végeredményében kijelenti, hogy a nevezett betegséggel szemben nincs ok az aggodalomra.

Ezen megnyugtató kijelentést azonban egyesek akként magyarázzák, hogy ezt Viala tanár a vesszőkereskedés iránti tekintetből tette, s hogy ennek czélja az volt, miszerint a franciaországi vesszők előtt bezárt határ-kapuk megnyiljanak.

Ha ez utóbbi igaz volna, felettébb tág lelkiismeretre vallana. Azt pedig oly hírnévre szert tett jeles férfinál feltenni alig merjük és azt hisszük, hogy neki teljesen igaza van; mert vannak sokan, akik kevesebb szakismerettel újabb betegségek fölfedezésén fáradoznak.

Nagyon dicsérendő eljárás az, hogy a szőlőkultura iránt oly nagy a tudományos megfigyelés, melylyel a károsodásnak sokszor eleje vehető.

De amennyire helyeselendő e tudományos megfigyelés, annyira káros, ha a nyilatkozat elhamarkodva hozatik meg; mert az a nagy közönség visszaretentésére szolgál.

Most tehát van egy állítás és van egy tagadás... Várjuk meg egész nyugodtan, mily eredménye lesz a szakférfiak egymással homlokegyenest álló ellenmondásainak.

A zöldojtás újabb baja.

Mult számunkban röviden annak adtunk kifejezést, hogy a zöldojtásnál egy újabb bajt fedeztünk fel, mely abból áll, hogy a nemes résznek a rügygyel ellentétes oldalán a nemes rész végig beszárad, s a száradás helyén függélyes alakban lefelé egy kis csatornácska keletkezik.

Ezen száradás a nemes rész felerészét elfoglalja, s így az ojtvány akkor, midőn levágtatik avagy eldöntve helyeztetik el állandó helyére, hogy egy hozzáfűzött reménynek szolgálatot tegyen; már ekkor beteg, ... fele már ekkor el van száradva.

Aki ösmeri az amerikai vessző tulajdonságát, az tudja azt, hogy az elszáradás felettébb nehezen forr be; hogy a szárazság fokozatosan tovább halad, míg ez elhalás avagy mint nevezik az elfenesedés a vesszőt körül futja: s bekövetkezik a halála. Így azután, ha a zöldojtással eszközölt töke évek mulva egyszerre elvesz, azon körülménynek is tulajdonítható, hogy már az ojtás évében felerésze el volt száradva.

Az ilyen ojtványból azután sohasem lesz életerős tartós életű töke. Azért tehát, aki zöldojtást ültet avagy rakat el: ezen elmondott fontos és lényeges körülményre figyelemmel legyen.

Midőn azt tudjuk, hogy ez baj, keressük meg azt, honnét veszi eredetét a beszáradás, és miként lehet azt megakadályozni?

Rendes körülmények között, a vessző izületének egyik oldala sohasem száradhat be; tehát az okot rendkívüli körülményben kell keresni.

A vessző nevezett oldalán a nedvkeringés előbb csendes, ezután megszűnik. Ez idézi elő a szikkadást. A szikkadás eredménye: a vessző testnek ezen oldalon levő összeesése; — az összeesés következménye, a vessző héjának összehúzódása illetőleg a kis csatornácska képződése.

Ha a zöldojtás készítésénél, a nemes hajtás nem fás, de ruganyos: az nedvvel és duzzadó részekkel telített. Ily esetben, amint az ojtás eszközöltetett, amint a forradás a legkisebb mérvben beáll: a nedvkeringés egyenletes. Ellenben, ha a nemes ojtó gallyacska kissé fás, — miután a fás része különösen a kadarka fajnál hosszabban rétegezett, — mire a forradás bekövetkezik: akkorra a rügygyel ellentétes oldal fás része összehúzódik, s ugynevezett szikkadás áll be, melyet azután a nemes gallynál beállott nedvkeringés többé nem bír életre kelteni. Hanem amily arányban a nedvkeringés azon részből kizáratik, ugyanoly arányban lassan-lassan a szikkadás, ugynevezett száradás — inkább mint fásodás — áll be.

Hogy azonban ez be ne következék: a zöldojtásnál fás nemes gallyat használni nem szabad.

A döntés.

A régi szőlőkulturában, egyik művelési ág a döntés volt.

A kiérdemült öreg szőlőt döntés által fiatalították s tették termővé.

A multban is erős vita tárgyát képezte azon kérdés: előnyös-e a döntés?

Voltak számosan, akik a döntést előnyösnek, de voltak viszont, akik czélhoz nem vezetők tartották, mondván, hogy: a döntés útján előállított szőlő, mindig kotyogós tőkét ad és rövid életű.

Eme nézet annyiban volt helyes, hogy a fordított földbe ültetett simavesszőről előállított szőlő sokkal jobban áll és tartósabb. Ebben teljesen igazuk van.

Csakhogy voltak vidékek, ahol a rendkívül kötött talajban a fordítás rengeteg kiadásba került úgy, hogy nem ritka esetben, hasonló összegért más vidéken egy hold kész szőlőt lehetett venni.

Igaz, hogy a döntés sohasem ért fel az ültetéssel. Igaz, hogy az új tőkék, különösen ha a döntést szakmányosok eszközölték: kotyogósak, mozgósak voltak; de hát termett, s a munkáltatás költségei leszámolása után, szép hasznot hozott: tehát kifizette magát.

Az új szőlőkulturánál a döntés, vagy omlítás nagy szerepet játszik; mert azok nélkül ugyszólván el sem lehetnének. Tehát egész más elbírálás alá esik.

Vannak sokan, akik a multban a döntésnek nem voltak barátai, s ezen nézetet, az új szőlőkulturára is átvitték. Sőt olvastam cikkeket, melyek a döntés ellen irattak.

Ez késztetett reá, hogy a döntést szóvá tegyem s kijelentsem, miszerint az új szőlőkulturánál anélkül el sem lehetünk.

A döntés avagy omlítás által telepített szőlő egészen jó, egészen tökéletes, csak arra kell vigyázni, hogy a döntésnél a vad-tőke mindig mélyen, legalább is 50 cm-erre jusson a földbe. Ekkor a vadvessző gyökeret hajt, az által magát a földbe beerősíti és egész vigan tartósan él.

Ellenben, ha a döntés avagy omlításnál csakis gödröcskéket ásatunk, s abba rakatjuk azaz döntetjük a vad-tőkét: akkor csakugyan kotyogós tőkénk lesz, mely nem lesz állandó.

Az elv tehát az, hogy a vad-tőke a döntés avagy omlítás által a lehető legmélyebben kerüljön a földbe.

A trágyázásról.

Az amerikai szőlőfajok ama tulajdonságánál fogva, hogy dus gyökérrzettel s ezek rengeteg számú szívógyökérrzettel bírnak: a talajban levő táperőt csakhamar felemésztik. De azután azért hálások is, mert úgy a vessző, mint a gyümölcs hozamban felülmulják az eddigi európai szőlőket.

Mivel tehát a talaj táperejét gyorsan felemésztik, ha azt akarjuk, hogy fejlődésében akadály ne álljon be: a szőlőket rendszeren trágyáznunk kell.

Ez az első alapfeltétele az amerikai szőlőkultúrának.

A régi szőlészetben is kifizette magát a trágyázás, de utóvégre nem feltétlenül volt szükséges.

Különösen sik területen nagyon elég volt, ha a szőlőtalajt 10—15 évben egyszer megtrágyázták.

Az emelkedett helyeken azon oknál fogva, mivel az esővize ezt lehordta, gyakoribb trágyázás kellett ugyan; de ha végre nem lett trágyázva a töke úgy is élt; ha kevesebbet, akkor is termett, sőt voltak, akik a trágyázást elég hibásan helytelenítették. Az amerikai szőlőkultúránál egészen másképen áll. Ha azt akarjuk, hogy az dus növekedésében és termésében megmaradjon, azt a lapos helyeken legalább négy évenként, az emelkedett helyeken három évenként trágyázni mulhatlanul kell.

Most már tudjuk azt, hogy az amerikai fajok legnagyobb része többé-kevésbé filloxerával él. Alig van egy-két faj, melyen filloxera ne találkoznék. Azt is tudjuk, hogy a filloxera egyik vesszőn jobban tenyészik mint a másikon; és végtére azzal is tisztában vagyunk, hogy a fajok egyik-másik talajban jobban vagy kevésbé állnak ellent. Ezek mellett pedig bebizonyított tény az, hogyha a szőlőtő az általa megkívántató módon trágyáztatik: egy és ugyanazon talajban felettebb nagyobb ellenállóságot fejt ki.

Ezt mi különösen egy Herbemont táblán tapasztaltuk.

A talaj meszes és száraz lévén, benne a Herbemont az 1892-ik év tavaszán megsárgult, mint mű nyelven mondják Chlorosisba esett. Ámde midőn gazdája még azon év nyarán megtrágyáztatta, levelei üde zöldek lettek, s a kiveszésnek induló töké, még ez évben is üde zöldek voltak és jól teremtek.

Tehát a trágyázás a fajok ellenállási képességét fokozza, a teljesen ellenálló fajokat pedig élteti.

Mert még a legellentállóbb faj is, mint a ripária elsatnyul, ha a talaj táperejét felemésztette.

A trágyázást illetőleg sokan különféleképen gondolkoznak.

Némelyek istálló trágya felett, a műtrágyának kívánnak elsőbbséget adni. Hát kérem az ilyen ünnepnapos okoskodás alkalmas lehet, hogy vele az időt agyon üssük, de a gyakorlatban mit sem ér.

A műtrágya először, másodszor és harmadszor is felette drága. Hatékonyága a szőlőnél rövid életű. Azért az csak is oly helyeken

alkalmazható, ahová az istálló trágya fel nem vihető. Avagy Richter-féle ojtások avagy oskoláknál, ahol a trágya a vessző tövéhez rakatván a kis térre terjedt gyökerek ápolására elégséges.

Az hogy vele egész tábla szőlőket rendesen trágyázzunk, ott is a hol istálló trágyával rendelkezünk: sohasem fog tért hódítani. Ha csak az árák felére vagy harmadára alá nem szállnak...

A szőlők trágyázásához legjobb az istálló vagy hulladék és szemet trágya, mely az általános trágyázásnál nem egészen érett állapotban alkalmazandó.

A szalmás istálló trágya különösen ott használandó, ahol a talaj erősen kötött, mert a szalma összeérvén, a kötött talajt porhanyítja. Hiszen köztudomású dolog, miszerint az erősen kötött talajokat szecsával is szokták behinteni, mely alá kapáltatván, a földet könnyebbé munkálhatóbbá teszi.

A szalmás istálló trágya a homoki szőlőkre pedig azért jó, mivel azokat a szél fuvása ellen megköti.

A könnyebb talaju földre, már érettebb trágya adandó és pedig elég mennyiségben.

A trágyázás minden körülmények között ősszel avagy télen eszközendő.

Azért jobb ősszel, mert az őszi esők a trágyát kilugozzák és azok éltető nedvét a földben elárasztják.

Ha a szőlők fordított földben van, az első és második évben a trágyát mellőzhetjük; a harmadik évben azonban helyesen járunk el, ha az érett trágyát a töke töve körül ásott szakajtó nagyságu nem mély gödörben helyezük el.

De ezen trágyának nem szabad szalmásnak lenni, mert a reá hányott föld alatt a szalmás trágya között levegő maradván, az ott penészt kap, mely a gyökerekre is át száll, amit (*Dematophora necatrix*) azaz fekete gyökérpénésznek nevezünk és a gyökereken kárt tesz.

Különösen a partos szőlőkben kell a trágyát mélyedékes gödörbe rakni, mert a sebes eső azokat a sorok közül kimossa.

Később a trágya fedés után a jól kimélyített sorokba rakandó, s ha szalmás: tavasszal a reá fedés előtt meg taposandó, nehogy közötte a penész képződjék.

A sorok, a trágya elhelyezése végett magasan fedetnek illetőleg kimélyítettnek. Az ilyen kimélyített soroknak tagozottaknak kell lenni, hogy az őszi eső által kimosott trágyalé: a sorokban végig le ne folyjék.

De még arra is kívánom figyelmeztetni a gazdát, hogy ha érett trágyát hord szét, jól figyeltesse meg, mert a szőlőkben kint az érett trágyában a cserebogarak, illetőleg annak pajorjai nagy számban szoktak lenni.

O. G.

Válasz Mezey Pál urnak.

Mezey Pál ur felvetette azon kérdést; helyes-e a zöldhajtásokat június hóban visszakurtítani avagy helyesebb-e, ha a szálvessző sértetlenül halad és futni engedjük?

Tette pedig ezen kérdést azon elvből, hogy a visszakurtítás folytán a szálvessző hónaljai hajtanak ki, melyeknek hivatásuk az, hogy jövő évre termést hozzanak.

A felvetett kérdéshez Csepreghy Toth Ferencz ur elmondotta nézetét, t. Szerk. ur engedelmével én is hozzászóllok.

Először is azzal legyünk tisztában, hogy ön homoki szőlőjében teendő eljárás szempontjából vetette fel a kérdést. Mert egész más eljárás követendő a homokon és egészen más a dus talaju ojtványtelepen.

A homoki szőlőben most, midőn a filloxera uralkodik: a szálvesszős művelésről szó sem lehet, mert a tápanyagban szegény homok azt nem bírja el; a homoktalajt pedig istálló trágyával erősen javítani nem lehet.

Ezeknélfogva ott a csapos művelés foglalhat helyet és így nincs ok a felett aggodalmaskodni, hogy a vessző hónaljai kihajtanak, mert azok csak is felülről hajtanak ki. Ott, azaz alulról, ahol a jövő évi termést várjuk, nem hajt ki. Azért tehát, ha a hajtások túl magasra futnának egészen bátran visszatornázhatók.

Nincsen másképen az amerikai alanyra ojtottaknál sem. Ott is csak felülről törnek elé a hónaljak. Ha tehát ott is csak csapos művelést akarunk: azok hajtásainak hegyeit is egészen bátran elcsiphetjük.

Ellenben ha lugos, Karika, Guyot vagy Hoobrenk rendszerrel kezeljük már szőlőinket: akkor meg éppen nincs okunk a hajtások elétörése felett aggodani, mert itt a töke erejét a lehuzott szálvessző termései igénylik, s így a jövőre meghagyott szálvesszőn a hónaljak nem igen szoktak elétörni.

Éppen ezen körülmény biztosítja a jövő évi termést, mert a szálvesszőn levő rügyek nem hajtanak ki; de a jövő évi termés előállítására érlelődnek meg.

Tehát a vesszők úgy a homokon, mint az amerikai szőlőkultúránál, ha felettebb hosszúak: egész bátran kár nélkül vissza kurtíthatók.

Abonyi Erneszt.

Künn a szőlőben.

A szőlőlevelek lehullása után következik a fedés; ezt azonban több vidéken divó: szőlőkaró-kiszedés előzi meg.

Sokan felvetették azt a kérdést, helyes-e a szőlőkarókat őszzel kiszedni?

A homoki szőlőkből, ha azok vas után vannak ültetve, s ha a karók fenyőfából vannak: nem káros azokat kiszedni; mert ha az a télen által is a földben marad: egy télen át többet korhad, romlik, mint két nyáron át.

Meg azután tekintetbe véve azt, hogy a vékony fenyőkaró a homok földből könnyen kiszedhető, és tavasszal könnyen beverhető, s így annak kiszedése és beverése kevés költségbe kerül: azért is azt kiszedni előnyös.

Nem így áll azonban a dolog az amerikai szőlőoltvány kulturánál.

Az amerikai oltványszőlők, részint vas utáni ültetés, részint árokba fektetés, részint döntés és omlítás által vannak előállítva.

A vas által ültetett oltványszőlő a földben egyenesen áll; az árokba lett ültetés, az omlítás és döntés azonban már fekszik.

A vas után ültetett oltványszőlőnél, a karó beverése alkalmával arra kell csak vigyázni, hogy a karó a vessző elejébe jöjjön, hogy így a kapálás alkalmával a vesszőt, illetőleg a tőkét a kapa megsértésétől megóvja. Vigyázni kell arra, hogy a vesszőtől legkevesebb 4 ujnyi távolságra essék, hogy a vessző gyökérhajtásának, a karó az utjában ne álljon...

A vassal lett ültetésnél, másra figyelni nem igen kell.

Ellenben az árokba ültetés alkalmával, a vessző az árokba fektetik.

Most már a hegyes karó beverésénél, vigyázni kell arra, hogy a karó, esetleg a fekvő vesszőt szét ne vágja vagy meg ne sértse... Azért szokták a karókat, az oltvány elrakásával egyidejűleg betenni, hogy az ültető, aki a vessző fekvését tudja: a karót alkalmas helyre állítsa be.

Hasonlóképen áll a döntés és omlításnál is.

Mivel pedig az új szőlőkulturában, az árokba való foltozás és omlítás nem nélkülözhető, önként folyik, hogy a karó beveréssel vigyázni kell.

Ez magyarázza meg azt, hogy az oltványszőlőkből ősszel vagy bármikor a karókat kiszedni: felettébb káros; mert aki a karókat tavasszon ujonnan beveri, azon körülménynél fogva, mivel a karó helye a télen át összeomlik: nem ösmeri meg a régi helyet, s veri oda ahova a karó vége jut.

Ezen bizonytalan helyre vert karó pedig azután: a lefektetett tőke gyökérzetében érzékeny kárt okozhat.

De meg az új szőlőkulturánál többé nem a vékony fenyő, de tölgy és más faból készült vastagabb karókat alkalmazunk. S hogy végük könnyen el ne rohadjon: azt tompán hagyatjuk, melynek folytán a földbe erősebben hatol be s így nagyobb beverést kíván.

Megtörténik azután gyakran az, hogy az ősszel helyéből kivett s tavasszon más helyre nagyobb erővel bevert karó a tőkében sok és nagy kárt tesz; mert ha nem is metszi el az alanyvesszőt, de a gyökereket összetépi s a tőkét a helyéből kimozdítja. Márpedig a

nagy költséggel beállított ojtványtökét, minden sértéstől védeni kell.

Hogy azonban a karó télen, illetőleg a nedves őszen át a földben ne kórhadjon el, meg lehet akadályozni azzal, hogy ha a karó alsó végén oly magasan, mint a mily magasan a földbe verendő: kátránynyal bekenetik csak teljes megszáradás után veretik be a földbe. Ez esetben a kátrány a vizet nem veszi fel s a karó a rohadástól védve van.

En az egyszerű fűrészelt fenyő karókat kenettem be kátránynyal, s két év eltelte óta semmi legkisebb hiba rajtuk nem tapasztalható.

Azért tehát homokon, vassal lett ültetésű szőlőkben, különösen: a vékony karók kiszedhetők; ellenben ojtványszőlőkben a karókat kiszedni káros.

Olyan szőlőkben, ahol különösen züldojtásokat készítettek, a sok járás-kelestől a föld le van taposva, s így kellő mélyen, egyszerre nem fedhető fel, tehát az ilyen szőlőket kétszer kell fedni. De vigyázni kell arra, hogy a fedés, különösen több éves szőlőkben felettebb mély ne legyen; mert tudvalevőleg a ripária dus gyökérezetű s gyökereit egész magasan és szét terjeszti: így a túl mély fedéssel a gyökérezetet szaggatjuk fel. De meg ez esetleges hó nélküli nagy télen azokat az elfagyásnak tesszük ki.

Az ojtványszőlők, azon körülménynél fogva, mivel legnagyobb részt magas metszés mellett műveltetnek magasan fedendők; különben a szemek elfagyván, a termést tönkre teszik. Azért úgy járunk el, hogy a már befedett szőlőtől előtt levő fedést kapával felszedjük, s a tökét vele betakarjuk.

Az akként betakart töke azután a fagy ellen biztosítva van.

A lugos vagy szálvessző művelésnél pedig a tökét ősszel metszük meg; a meghagyott egy szál vesszőt húzzuk le és kapocsokkával erősítsük a földhöz s úgy fedjük be.

Ha szőlőkben hiányok voltak, s azokat ősszel pláne ojtásokkal foltoztuk be; különösen, ha azokat döntés útján eszközöltük vagy gödrökbe raktuk, nagyon helyesen járunk el: ha a fedés által a tél vizét odavezetjük. Azt pedig úgy tehetjük, ha fődés után a földet azon irányból, amint a víz folyik: kivesszük, s a fődés által nyitott vízjárás két oldalába vetjük. Ezzel a tél vizét az ojtvány tövéhez vezetjük.

Az így vízzel jól táplált ojtvány alig marad el, nagyobb szárazságot ki bír, s kora tavsszal azonnal hajt.

Sokan abba a hibába esnek, hogy az egy éves fiatal tökécskékhez általában nem tesznek karót; sőt még nagyobb hibát követnek el azok, akik a bekarózott szőlő közé ültetett föltozást nem látják el karóval.

Hibáznak, akik az ültetéshez az első évben nem tesznek karót azért, mert ha a fedő, a védtelen tökécskére egy nagy db hantot dob: azt eltöri.

De még nagyobb hiba az, hogy tavasszal a nyitó a vesszőt nem találván: a legnagyobb vigyázat mellett is megsérti, vagy pláne kivágja.

A legnagyobb hiba pedig az, hogy ha az ültetés az első évben jól halad: erősen hajt, — mivel védő karó vagy karócska nélkül van — a földön végig fekszik.

Azzal, hogy a földön végig fekszik, a töke nyaka elhajlik: ily görbén álló töke nyakába tavaszon ékre ojtani rendesen nem lehet.

Nem lehet, mert az ék, a hajlott töke nyakával nem áll egyenlően, s így az alany és az ojtó-gally héjai általában nem találkoznak, mely a forradás hátrányára szolgál.

De meg ha találkoznának is a héjak, s ha a forradás beállna is, ferde állásu tökét nyernénk, mert a ferde állásu töke nyakába az ojtó-gally csak ferdén helyezhető el.

Azért tehát az ültetés már az első évben amint kibajt, karóval látandó el. Ezt kívánja a siker.

Mivel azonban sokan az első évben nem képesek a költséges nagy karókat beszerezni, azon is könnyen lehet segíteni a következőképen.

Egy ezer olesó zszindely ára 4 frt. Ebből lehet 2500—3000 db karócskát hasítani, mely azután 10%-es rézgálicz oldatu vízbe dobandó; 24 óra eltelte után kiszedendő s ha megszáradt, karó helyett a fiatal ültetéshez beverendő.

2500—3000 db karó a rézgáliczezal együtt kerül 4.50—5 frtba. S így egy hold ujonnan ültetett szőlő 8—9 frtéért, az első és legnagyobb részt a második évben is karóval ellátható.

Ha bár nagy karókkal rendelkezik is valaki, de ha szőlőjét ékre szándékozik beojtani: okosan cselekszik, ha az első második évben a nagy karókat mellőzi. Azért, mert az első évben a kis karócska is elég, a második évben pedig ha ékre ojtani akarunk, kevesebb bajjal lehet a kis karócskát az ojtás alkalmával kiszedni. De meg a beojtott töke mellett jobban helyet foglalhat a kis karó; mely az ojtvány mellé egész könnyen bedugható. Ellenben a nagy karó beverése által az ojtvány is kárt szenvedhet.

Azután a jól bevert zszindel karócska, a szolgálatot az első évben az ojtvány mellett egészen jól megteszi.

A nevezett kis karócska azért áztatandó 24 óráig a rézgálicz oldatba, hogy így a rohadás ellen megvédessék, a rézgálicz pedig ezt a szolgálatot egészen megteszi.

Az ilyen kis karók a szőlőkben állandóan szükségesek; tehát két év után, midőn helyük mással cseréltetett fel: rakásba rakandók s szükséghez képest felhasználhatók.

Az ideai tartós szárazság miatt, a kézben eszközölt ojtások sok helyen kevésre haladtak úgy annyira, hogy azok állandó helyükről ki sem szedhetők. Tehát, hogy azok gyenge, be nem érett fiatal hajtásai a télen át el ne romoljanak: szintén jól befedendő k.

A gyökeres vesszőket általában sokkal jobb öszszel ültetni. Azért mindaddig, míg a föld fagya megengedi, egész bátran ültethető. Csak-hogy vigyázni kell arra, hogy a gyökerekhez rügek ne kerüljenek; hanem azokhoz állandóan s a n k o s v a g y h o m o k o s v a g y l e g a l á b b a p r ó f ö l d j u s s o n.

Mert ha a gyökérhez hantok kerülnek: ott a levegő beszorul, az megromlik, s így keletkezik a gyökér penész, mely sok esetben a szőlő halálát idézi elő.

A gyökérhez éretlen ganajat sem szabad tenni, mert a gyökereket tönkreteszi. Előbb föld s erre helyezhető trágya.

Az ojtáshoz szükséges nemes vessző is most szedendő meg; mert ha a szemek a tél higeide miatt meghibáznak, az ojtvány sikere kétes.

A föld fordítása most már megkezdendő, mert az őszi fordítás, a tél fagyát tekintve könnyebb is, de meg szaporább is.

A szőlőben levő sank gödrök tisztítását, most kell eszközölni.

János gazda.

A pinczében.

A bepincézett bornál a legfontosabb teendő a borok lehuzása, melyet a következőképen kell eszközölni.

A fehérborok nem lévén hosszabb ideig a törkölyön, azokban több fejrnyé van, azok gyakoribb fejtést igényelnek.

A fehérbor először is december hó elején fejtendő le, a második fejtést tavaszra kell hagyni s akkor kell eszközölni, midőn még a tavaszi meleg napok előtt a pincze hőmérséklete nem emelkedett.

A harmadik fejtés június hóra akkor esik, midőn a pincze hőmérséklete emelkedett, és a negyedik fejtés november hó végére vagy december hó elejére essék.

Azért figyelendő meg a pincze lég melege, mert a fehér szőlő kevés ideig tartatik a törkölyön s így nem fejt ki forradásában oly hőfokot mint a vörös bor, s mivel kevés helyen alkalmazták a borház fűtését; s így amint a pinczében a lég melegszik: a bor erjedésbe jön, amely azután a lehuzást hátráltatja. Amennyiben ekkor nem tiszta színbor, de az utóerjedés által felzavart bor huzatik át, mely azután nem vezet sikerre.

A vörös bor másként van. Az törkölyön több napon át erjesztetik s így kellő cserenyt vesz fel, mely összehuzó erejénél fogva a borban létező idegen alkatrészeket a hordó fenekére leviszi.

Ezért tehát a vörös bort egy évben 2-szer lehuzni elégséges.

Az első huzás január hóban, a második az év végén szintén akkor eszközölni, midőn a pinczében a lég alacsony fokon, alacsonyabban áll, mint a borházban a must erjedésekor volt.

Aki azonban azt akarja elérni, hogy úgy fehér mint vörös bora minél előbb, már az első évben butellázható esetleg melegebb éghajlat alatt szállítható legyen, annak szüreti elbánását a következőképen kell eszközölni.

Először is a fehér szőlőt a fürtről rostán le kell bogyózni, a lebogyózott szemet összezuzni s a levét legalább 48 óráig az így erősen összezuzott bogyón hagyni . . . Összezuzni a bogyót legjobban a taposás által lehet, ha taposás között a levét a törkölyről többször leszedjük.

A vörös bor készítéséhez legalkalmasabb az ugynevezett három fenékű franczia kád, melynek közepén lukas fenék van, mely alá az agyonra gázolt törköly jön, s ennek tetejébe öntetik a lé, s így a felső fenék is reá alkalmaztatván: az egész mintegy 7—8 napig együtt forrni hagyatik.

Ha azután még a borház kályhával elláttatik s az állandóan fűttetik, hogy legalább 16—18 fok meleg legyen; akkor az így kezelt borok az első évben éretté fejlődnek, soha nem erjednek s akkor lehet húzni, mikor tetszik, s szállítani bármerre egész bátorsággal lehet.

Ha a szüret alkalmával a szőlőnek illetőleg czefrének illetően kezelését elmulasztottuk, pótolhatjuk azt némileg úgy, ha a bor közé összezuzott talán kifőzött szőlőmagot adunk, és ha a pinczébe kályhát helyezünk, és ott legalább 10 napon át legkevesebb 14—15 fokig fűtünk.

Az utóerjedés zajosabb lesz, az összetörött, kifőzött szőlőmag levében levő csereny a borban levő nyálkákat leköti, és így gyorsabban jutunk palaczkképes borokhoz.

Ha a borok első évben el nem fogyasztatnak, a huzást a további években is kell eszközölni.

Ha a fehér vagy siller bor savanyu, az gyakrabban huzandó és mindannyiszor kénezett hordóba helyezendő.

A mesterségesen erjesztett borok kevesebb huzást igényelnek, úgy, hogy míg az így erjesztett fehér bor az utóbbi 2—3 évben legfellebb egyszer-kétszer, a vörös bor egyszer huzandó le; addig a természetesen erjedt bor kétszerannyi lehuzást kíván, sőt míg az előbbieket 3—4 év után alig igényelnek lehuzást, addig emezek legalább 8—9 évig mindig, — habár ritkábban is, — de lehuzandók.

Az édes borok kevesebb fejtést kívánnak.

A fejtés mindig tiszta derült időben eszközölni.

A pinczemester.

Levelezés.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Szőlőtelepem délnekfekvő hegyoldalban fekszik. Felül 25—50 cm. humus föld, alatta részben trahyit, szikla, részben vulkanikus omlékony kőzet.

Az omlékony kőzet könnyen törik, tehát felvágható, ellenben a trahyittal boldogulni nem tudunk.

A múltban ezen helyen igaz, hogy kevés, de jó bor termett;

most itt azt szeretném, ha ezen területet továbbra is hasonló, ha kevés is, de értékes és finom bortermő szőlőnek alakíthatnám át.

Fordítani ha lehetne is a törékeny követ, célt még sem érnék, mivel a kő összetörve is csak kő marad; arra határoztam el magamat, hogy most ősszel a területet előbb rövid csatornákra beosztom, s hogy a víz benne kárt ne tehessen s az ott levő drága földet el ne hordja: csatornák alját kőgátakkal látom el. Azután 220 cm. sor szélesen árkokat ásatok, illetőleg ahol kő van vájatok, abba azután gyökeres ripáriát ültetek. Állandóan jól gondozom. A második esetleg harmadik évben, azután zölden beojtatom és eldöntetem.

Ojtatni pedig sárga muskotályt és furmint fogok.

Furmint azért, hogy aszú borom legyen; muskotályt pedig azért, hogy az aszú illatú legyen. Így azután azt hiszem, hogy oly bort állítok elé, mely a befektetett összegnek kamatát dúsan meghozza és fáradságom igen-igen meg lesz fizetve. És ami szintén számításba jövő dolog: volt szőlőterületen nem lesz elveszve; mert mint parlag éppen semmit sem ér.

Tervemre nézve, kérem szives nézetét és válaszát.

Eger.

J. F.

Válasz: Elsősorban is azt jegyzem meg, hogy az üres területek értékesítése, jövedelmezővé tétele, nemcsak egyéni szempontból, de nemzetgazdagsági tekintetből is előnyös.

Használjunk ki minden területet arra, amire lehet. Csakhogy arra kell azután vigyáznunk, hogy többbe ne kerüljön a leve mint a húsa.

Mert azt, hogy egy kopasz, trachyt kőszikla hegyoldal szőlőnek átalakíttassék nagyon helyes dolog, csakhogy nagyobb mérvben oly emberek foglalkozzanak ezzel: akiknek nemcsak apró, de nagy és elkerülhető pénzüik van. Hol pedig a viszonyok olyanok, miszerint a lakosság reá van utalva, hogy a mondott helyen telepítsen szőlőt; csak is erejéhez mérten kicsinben fogjon hozzá.

Az ön által megnevezett hely igen alkalmas lesz arra, hogy ott a furmin aszúvá fejlődjék. Sőt a sárga vagy rozsdás muskotály is eléri azt, s így biztosra veheti, hogy ott kitünő bora fog teremni.

Az, hogy rövid csatornákat készített, s hogy azok aljait kőgáttal látja el, szintén helyes; mert ez a földnek vizáltali elhordását megakadályozza. De figyelmeztetnem kell, hogy a sorokat is észszerűen s ne egyenesen lefelé, de féloldalt alkalmazza, és a csatornák végeit földfogókkal lássa el.

Eddig minden jól van. De az azután, hogy ön 220 cm. sortávól-

ságot ültet: nem jól van! S auzután, hogy majd 2—3 év múlva zölden beajtja: olyan nincs a sifonirban!....

Ez nagyon szép elméletnek, de a gyakorlatban nem megy.

A sziklára elhelyezett s nem eléggé dus földdel bíró talajban, sem a második, sem a harmadik, sőt a negyedik évben sem erősödik meg a hajtás annyira, hogy azt zölden, sikeresen ojtani lehessen. Ha egyik-másik talán a talaj mélységénél fogva sikerülne is: a többj lassan elmarad. De különben, ha évek múlva beajtható lenne: újból a költséges omlítás a vagy döntés kerülne elé, ahol a sziklák vagy törékeny kövek vájása felette költséges lenne.

Tessék előbb kisebb területen őszzel árokba ültetni gyökeres ripáriát; s ha az árok nem elég mély lenne: hajlítva is lehet beletenni.

Tessék kis zszindely karóhoz kötni, és befedetni. Jövő évben amint kihajt, egy hajtást meghagyni, azon őszzel jó magasan új fejezetet alkotni, s az egészet újból 1895. év őszen meg kell földelni úgy, hogy a fejezetig földelve legyen és legkevesebb 50 cm. földdel rendelkezék.

A törékeny, porhanyós köveket külön kell rakni, melyek ha az eső és levegő behatása alatt elporladnak, mint földet lehet használni.

1896. év tavaszán, ha a szál vessző, melyből az új fejezet hagyatott, elég erős: tessék ékre beajítani; ha gyenge, akkor lehet az 1897. év tavaszán helyben ékre beajítani.

Amelyik töke akár egyéb ok, akár az eszközölt ojtás miatt ki veszne: tessék helyébe új gyökeres vesszőt tenni, s azt a reá következő évben, ha meg erősödött, helyben ékre beajítani.

Bár az ilyen helyen a töke nagyon lombos, dus sohasem lesz, mindannak daczára a sor- és töketávolságot azon tekintetnél fogva, mivel a foltozás mindig csak gyökeres vesszőkkel fog történni s hogy az a sűrű ültetésnél fogva akadályozva ne legyen: a szokottnál ritkábban kell ültetni.

Kérdések és feleletek.

122. Kérdés. Az én homoki szőlöm egy méter töke- és sor-távolságra van ültetve, kérdem alkalmas lenne-e fogatos erővel kapálni? Ha igen, hol le lehetne a legalkalmasabb szőlőekét beszerezni?

Nyiregyháza.

N. P.

Felelet. A szőlőkben a fogatos művelés ott veendő igénybe ahol kellő mennyiségű kézierővel nem rendelkeznek. Az ön szőlőtelepéhez nem épen mesze van a kipusztult szőlővidék, ott jutányosan

szerezhet be munkásokat s így egyáltalában nem indokolt a szőlő-
ekéről még csak elmélni sem.

A fogatos művelés soha sem rendes és a tőkék között sok kár-
ral jár.

Az 1865-ik évben Kecskeméten lettek a fogatos művelés külön-
böző eszközei bemutatva, de bizon egyetlen egy sem bizonyult még
tűrhetőnek sem. Jele az, hogy a nevezett kecskeméti állami Miklós
telepen, daczára hogy az 200 holdas területű, még máig is kézi ka-
pákkal végzik a munkát.

123. Kérdés. Igaz-e az, hogy ha a zöldojtás a tőkén hagyatik
télen át elfagy? Ha igen, miként kell azzal elbánni?

Eörs.

S. K.

Felelet. Tessék a zöldojtásokat most ősszel a telepen megnézni,
látarifogja, hogy azok egy részénél a nemes gally még most sem
érett, több részénél pedig az ojtás alatt levő bütyök értem az alanyon
még most is teljes éretlen. Ha ez így áll, önmagától értetődik, hogy
az ilyen nyers vízzel telített majdnem kocsonyás vessző a nagy hideg-
ben meg fagy. De nemcsak az ilyen nyers vesszőben tesz a téli nagy
hideg kárt, sőt a beérettnek látható vesszőn levő rügyet is
tönkre teszi azon egyszerű oknál fogva, mivel a rügy belső része
nedveséggel bír. Azért kell a zöldojtványokat ősszel a föld alá ta-
karni s tavaszon akkor bujtatni el, ha az ojtvány a télen át meg
nem romlott.

124. Kérdés. Három éves Jork-Madeira ültetésem van és még
mindig vékony vesszőket hoz. Kérem mi az oka ennek a szomorú
vegetációnak?

Pécs.

T. K.

Felelet. Az ok magában a semmit érő Jork-Madeirában van,
melyet mi koldus szőlőnek nevezünk. Ha oly vastagok vannak
benne, melyek tavasszal ékkel beojthatók, tessék tavaszon beojtani
s a többit dus trágyázással, ha lehet erősebb növekedésre bírni és
szintén beojtani

Azután többet belőle nem ültetni.

125. Kérdés. 500 Cunninghám vesszőt ültettem ez év tavaszán,
mely meglehetősen megeredt. Kérem, érdemes lesz-e azt mint direkt-
termőt termesztetni, avagy jobb lesz a tavaszon beojtatni?

Eger.

N. K.

Felelet. A Cunninghám a filloxerának úgy áll ellent, mint a
Jaquez; a talajban nem igen válogat, sőt a meszet is igen jól türi.
A fájának növekedése dús; fürtje nagyobb, mint a Herbemonté;
későn érik, de jó bort ad.

Ezen tulajdonságai mellett miután ellenállósága nem egészen
biztos, a költséges ojtványt rajta eszközölni nem ajánlom. Használja,
míg lehet. Így is kitizeti magát.

126. Kérdés. Meglehet-e most összel mondani, hogy jövőre minő termésre számolhatunk?

Eger.

F. K.

Felelet. Egy év alatt sok minden viszontagságnak van a szőlőfa és termés kitéve, azért tehát a tett kérdésre határozott választ adni nem lehet. Azt azonban már most lehet látni, hogy a vesszőkön levő rügyek érettek-e, kettősek és gömbölyűek-e? Ha igen: a rügyek terméssel fakadnak; ha hegyesek, úgy termésnélküliek.

127. Kérdés Lehet-e az idén Franciaországból szőlővesszőt hozatni?

Felelet. A Gomossa bacillaire (szőlőmészga) betegség fellépése miatt külhonból a szőlővessző behozatala betiltatott.

**Eladó vesszőnk van zöld- [és fásajtvány: Kadarka és Mézes-
fehér.**

Van: sima és gyökeres ripária Portális és Tomentóza.

Gyökeres, kalapácsos és sima Jaquez, ugyanilyen Herbemont. Jork-Madeirát, a koldus-szőlőt, kiselejtezzük, nem adjuk el.

Othelló gyökeres és sima szintén van.

Van nemes Kadarka, Muskolat, Bakator, Mézes-fehér Olaszrizling mintegy 40—50 ezer darab.

De vannak már nálunk nagy számban eladásra bejelentve európai s több amerikai fajok is.

Azért tehát azon előfizetőink, akiknek erre szükségük van, egész bizalommal forduljanak hozzánk; — jól ki lesznek szolgálva.

Szőlőajtványok.

Parafával ojtott gyökeres fásajtvány olaszrizling, erdei, alanttermő, bihari, nemes kadarka, juh fark, nagyburgundi mustos-fehér, piros-bakar és ezen fajokból vegyesen is, fajtisztaságért írásbeli jótállással nagyobb mennyiségben, f. évi novemberi szállításra eladó.

Élősövény.

Gleditscha (koronatövis, Krisztustövis vagy tüskés lepényfa).

Minden sövénynövény közt a legelső, gyorsan fejlődik, nem csemetézik és sűrű, izmos töviseinél fogva ember és bármilyen állatnak ellen áll. Szőlők és kertek körülkerítéséhez legalkalmasabb és legolcsóbb örökös sövényt képez, árnyékot nem tart s a levegőt áttereszti. Ezen növényből telepemen több százezer termeltetett s így bármilyen megrendelést is képes vagyok kiszolgálni. Árak és feltételek levélben.

„Érmeléki első szőlőajtvány telep“

Nagy-Kágya u. p. Székelyhid.

Nagy Gábor teleptulajdonos.

Nyomatott Herzog Ernő Árminnál Gyöngyösön.